

การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพ
สถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 3*
A STUDY OF PROBLEMS OF THE MANAGEMENT ON THE SCOPE
OF EVALUATION OF THE QUALITY EDUCATION OF
THE SMALL-SIZED SUFFICIENCY SCHOOLS UNDER
BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

ชัยวัฒน์ เอี่ยมสร้อย

Chaiwat Iamsroy

โรงเรียนบ้านโคกลอย

Bankokloy School, Thailand

E-mail: Chok.chaiwat10@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งต่างกัน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 70 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูล 210 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งแตกต่างกัน ปรากฏดังต่อไปนี้ 2.1 ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งแตกต่างกันโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2.2 ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของ

* Received 9 June 2021; Revised 27 July 2021; Accepted 27 September 2021

สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งต่างกัน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่มีความที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2.3 ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งต่างกัน ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: ปัญหาการบริหารจัดการ, ขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง, สถานศึกษาขนาดเล็ก, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, บุรีรัมย์เขต 3

Abstract

This research article aims to 1) Study the level of management problems under the scope of quality assessment of sufficiency education institutions. of a small school Under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3 2) Compare management problems under the scope of quality assessment of sufficiency education institutions of a small school Under the office of Buriram Primary Educational Service Area 3 with different districts The sample group for the research consisted of 70 small educational institutions with 210 informants. The results were as follows: 1. Level of management problems according to the scope of quality assessment of sufficiency education institutions of a small school Under the Buriram Primary Educational Service Area Office at a low level Both overall and by aspect 2. Comparison of management problems under the scope of quality assessment of sufficiency education institutions of small schools Under the office of Buriram Primary Education Service Area 3 with different districts It appears as follows: 2.1 Management problems under the scope of educational quality assessment. The sufficiency of a small school Under the office of Buriram Primary Education Service Area 3, with different locations overall with statistical significance at .05. 2.2 Problems of management under the scope of quality assessment of educational institutions. The sufficiency of a small school Under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3 with different locations in the field of student development activities There was no statistically significant difference at .05. 2.3 Problems with management under the scope of quality assessment of educational institutions the sufficiency of a small school Under the Buriram Primary Educational Service Area Office 3 with different locations results/success pictures There was a statistically significant difference at .05.

Keywords: Sufficiency Educational Institutions, Educational Institution Management, Problems of Management Under the Scope of Quality Assessment of Sufficiency Educational Institutions

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชน และประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองเมืองไทยและพลเมืองโลก จากวิกฤตปัญหาของชาติทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำ หลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 76 และมาตรา 83 (1) และกำหนดเป็นกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ฉบับที่ 10 และ ฉบับที่ 11 ด้วยซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดกระจายทั่วประเทศ ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดเป็นจุดเน้นที่สำคัญโดยกำหนดในกลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา ซึ่งมีระบบการกำกับติดตามการดำเนินงานระบุชัดเจนในคำรับรองการปฏิบัติราชการ อีกทั้งนวัตกรรมการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) แนวทางการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สาระการเรียนรู้โลกศึกษา (Global Education) คือ เรียนรู้ถิ่นฐาน สืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552 – 2561) ได้เน้นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้ดำเนินการปลูกฝังหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงกับหลักและระบบการบริหารที่ช่วย

ผลักดันให้ครูได้มีโอกาสทำงานประสานสอดคล้องกันเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเป้าหมาย ตั้งแต่นโยบายระดับชาติ ระดับองค์กร และระดับบุคคล ซึ่งในการดำเนินดังกล่าวได้ถูกผลักดันให้เกิดอย่างเป็นระบบในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดให้มีการบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา รวมไปถึงมีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ต้องนำมาออกแบบให้สามารถดำเนินการและขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบในหลักสูตรสถานศึกษาและมีการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจังซึ่งจะช่วยให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างมีเป้าหมาย ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถพัฒนาได้ทั้งด้านความรู้ความคิด จิตใจ และพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ต้องการของสังคมมีความพอเพียงในจิตใจมีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและพอประมาณแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าวเรียกชื่อว่า “การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง” ซึ่งแตกยอดมาจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภายใต้การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษานั้นมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยเน้นให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอนในทุกระดับ รวมไปถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในการดำเนินงานต้องมีความเชื่อมโยงตั้งแต่ระดับการบริหารสถานศึกษาและระดับปฏิบัติการเรียนการสอนและระดับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย

ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีขอบข่ายการดำเนินการตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดได้ปฏิบัติตามพร้อมทั้งมีประเด็นการประเมินผลการดำเนินงานไว้สำหรับสถานศึกษาแต่ละแห่งได้ประเมินตนเองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งการกำหนดขอบข่ายการดำเนินการดังกล่าวใช้เป็นเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการสำหรับสถานศึกษาทุกแห่งเหมือนกันการดำเนินการบริหารจัดการตามขอบข่ายทั้ง 5 ด้านดังกล่าวสำหรับสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่คงดำเนินการไปได้ด้วยดีแต่สถานศึกษาขนาดเล็กคงประสบปัญหาอุปสรรคหลายประการเพราะขาดความพร้อมทุกด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 86 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 70 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) โดยทำการสุ่มสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เมื่อสุ่มได้สถานศึกษาใดก็ กำหนดให้บุคลากรของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นั้นๆ แต่ละ 3 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู จำนวน 210 คน ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล ในการวิจัยจำแนกตามเขตที่ตั้งสถานศึกษา

เขตที่ตั้งสถานศึกษา ศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (ประชากร)	จำนวนสถานศึกษา (กลุ่มตัวอย่าง)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)
อำเภอนางรอง	25	20	60
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	8	7	21
อำเภอปะคำ	6	5	15
อำเภอละหานทราย	11	9	27
อำเภอหนองกี่	16	13	39
อำเภอหนองหงส์	14	11	33
อำเภอโนนสุวรรณ	2	2	6
อำเภอโนนดินแดง	4	3	9
รวม	86	70	210

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประเภทและลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับ เขตที่ตั้งของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการตามข้อบ่งชี้การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัฐบาลเขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิกเออร์ท (Likert's five rating scale) โดยมีสาระตามแบบประเมินของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งแต่ละข้อกำหนดค่าระดับปัญหาไว้ ดังนี้

5 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามข้อบ่งชี้การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามข้อบ่งชี้การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามข้อบ่งชี้การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามข้อบ่งชี้การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามข้อบ่งชี้การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการ

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2.2.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยพัฒนาตามแนวกระทรวงศึกษาธิการ

2.2.4 นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข

2.2.5 นำเสนอเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาต่าง ๆ เพื่อพิจารณาความ

เที่ยงตรงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ได้ค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) รายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.2.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งไม่ใช่กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยประสานงานกับสำนักงานบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ขอความร่วมมือ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการส่งสำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดวันและเวลาขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด จำนวน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

3.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และแปลความหมายค่าเฉลี่ยเป็นระดับการใช้ตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามเขตที่ตั้งของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามเขตที่ตั้งสถานศึกษา พบว่า เขตที่ตั้งสถานศึกษามีปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทุกอำเภอ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน และโดยรวมในทุกอำเภอมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 รวม 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กับ ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) ในด้าน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งแตกต่างกันโดยรวม ในอำเภอนางรองแตกต่างและน้อยกว่าอำเภอละหานทรายและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไม่มีอำเภอที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ในอำเภอนางรองแตกต่างและน้อยกว่าอำเภอเฉลิมพระเกียรติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ระดับปัญหาส่วนมากอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัฒนภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของ ครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 44.30 (พัฒนภรณ์ ฉัตรวิโรจน์, 2545) และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมดี สมพวงภักดี ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (สมดี สมพวงภักดี, 2550)

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความเข้าใจในขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง จึงทำให้ปัญหาดำเนินงานตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพ

สถานศึกษาพอเพียง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้การดำเนินงานตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงเป็นนโยบายที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องถือปฏิบัติเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสืบเนื่องตลอดมา ซึ่งสอดคล้องกับ สิริวรรณ ศรีพหล ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนควรเน้นในเรื่องของการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดหลักสูตร สามารถจัดได้ 3 รูปแบบคือ การสอดแทรกหรือบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การบูรณาการไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและการจัดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรายวิชาหนึ่งต่างหาก (สิริวรรณ ศรีพหล, 2550) ทั้งนี้การจัดหลักสูตรต้องกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่มุ่งพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาเจตคติและคุณธรรมที่ได้จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะและความสามารถในการใช้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง เช่น กระจำในค่านิยม กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการอภิปรายกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแก้ปัญหาและกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โครงการ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยจำแนกตามสภาพของที่ตั้ง พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการตามขอบข่ายการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ชำนาญ จันทร์เต็ม ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดจันทบุรี ในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ ด้านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมีบทบาทในการส่งเสริมโครงการไม่แตกต่างกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (ชำนาญ จันทร์เต็ม, 2542) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารการจัดการจัดการเรียนรู้อตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า การจัดการจัดการเรียนรู้อตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา มีการปฏิบัติ

และปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทั้งด้านการเตรียมการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำกับ ติดตามและประเมินผล (ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี, 2543)

ผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้ปฏิบัติตามภารกิจตามมติของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง และมีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย นโยบายขอย่อยการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ พิษณุ ศีลรักษ์ ได้ ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดจันทบุรี ต่อการส่งเสริมโครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ จำแนกตามสถานที่ตั้งของ โรงเรียน โรงเรียนในเมืองและโรงเรียนนอกเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ .05 (พิษณุ ศีลรักษ์, 2542)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า 1) ปัญหาการบริหารจัดการตามขอย่อยการประเมิน คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารจัดการตามขอย่อยการประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งแตกต่างกัน ปรากฏดังต่อไปนี้ 2.1) ปัญหาการบริหารจัดการตามขอย่อยการประเมินคุณภาพ สถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งแตกต่างกันโดยรวม ในอำเภอนางรองแตกต่างจาก อำเภอละหานทรายและอำเภอนเฉลิมพระเกียรติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2.2) ปัญหา การบริหารจัดการตามขอย่อยการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของสถานศึกษาขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขตที่ตั้งต่างกัน ด้าน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทุกอำเภอมีความที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2.3) ปัญหาการบริหารจัดการตามขอย่อยการประเมินคุณภาพสถานศึกษา พอเพียงของ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีเขต ที่ตั้งต่างกัน ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ในอำเภอนางรองและอำเภอนเฉลิมพระเกียรติมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไป ประยุกต์ใช้ และสำหรับการทำวิจัยต่อไป ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไป ประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยได้นำผลของการวิจัยใน แต่ละด้านโดยนำด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาเป็น แนวทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการตามขอย่อย การประเมินคุณภาพสถานศึกษาพอเพียงของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ดังนี้ 1.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษา

ควรประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน 1.2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ 1.3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรจัดทำแผนงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง” 1.4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดการประชุมอบรม สัมมนาเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.5) ด้านผลลัพธ์หรือความสำเร็จของสถานศึกษา สถานศึกษาควรพัฒนาสถานศึกษาให้บังเกิดผลสำเร็จตามคุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2551 - 2554). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชำนาญ จันทเหี่ยม. (2542). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนนทบุรี ในการดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณรงค์ฤทธิ์ ดอนศรี. (2543). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิษณุ ศีลรักษ์. (2542). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีต่อการส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมดี สมพวงภักดี. (2550). สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2550). การจัดการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน. วารสาร
สุโขทัย, 2(20), 5-20.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.